

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Η' • ΑΡΙΘΜ. 73 • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1984 • ΚΙΣΛΕΒ 5745

כ נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תבחות מוסר

«Διότι λύχνος εἶναι ἡ ἐντολή καὶ φῶς ὁ νόμος
καὶ ἑλεγχοὶ τῆς παιδείας ὁδὸς ζωῆς», (Παροιμ. 6:23)

Stephano du Perac: "Όψη της 'Ιερουσαλήμ, (Ρώμη, 1570).

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ: "Ένα έθνικό καί πανανθρώπινο σύμβολο

«Γιά τούς Έβραίους ή 'Ιερουσαλήμ απο-
τελεί αντίκειμενο βαθύτατης αγάπης, διά-
σπαρτη από τά χνάρια αναρίθμητων γενε-
ών καί τόν πλούτο από μνήμες... τά μάτια
τους είναι πάντοτε στραμμένα έπ' αυτής...
σήμερα τή βλέπουν ως ένα σύμβολο του έ-
θνους τους».

(Πάπας 'Ιωάννης - Παύλος Β', 20 'Απριλίου 1984)

Η 'Ιερουσαλήμ είναι ή πρωτεύουσα
του 'Ισραήλ, ή έδρα της κυβερνή-
σεως του καί ή πνευματική έστία
τών άπανταχού Έβραίων. Από τήν εποχή
πού ο βασιλιάς Δαβίδ κατέστησε αυτήν
πρωτεύουσα του βασιλείου του έδω καί
3.000 χρόνια περίπου, ή 'Ιερουσαλήμ ύπηρξε
ή πρωτεύουσα του 'Ισραήλ. Κατά τά
τελευταία εκατό χρόνια ή 'Ιερουσαλήμ
κατοικείται πάντοτε από μιά Έβραϊκή
πλειοψηφία. Παρόλα αυτά τό 'Ισραήλ είναι
βαθύτατα ενήμερο ότι ή 'Ιερουσαλήμ έχει
ιδιαίτερη σημασία για έκατομμύρια ατόμων
άλλων θρησκειών σ' όλόκληρο τόν κόσμο. Η
διοίκηση της πόλεως σήμερα άσκειται μέ
βάση αυτό τό πνεύμα. Είναι μιά πόλις μέ
έξαιρετικά σύγχρονη ανάπτυξη, όπου όμως
διαφυλλάσσεται κάθε άρχαίο στοιχείο καί
άποκαθίσταται κάθε σημαντικό πνευματικό
μνημείο της κάθε θρησκείας. Τό άπαράμιλλο
κάλος της πόλεως παραμένει άναλλοίωτο.

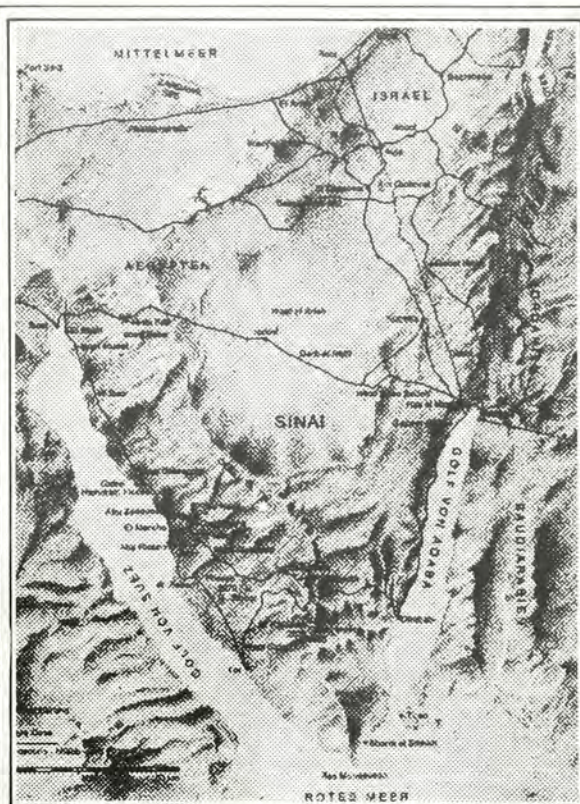
Πιστοί πολλών θρησκειών αναπέμπουν
καθημερινά προσευχές, εύχαριστίες, καθώς
ή 'Ιερουσαλήμ είναι προσιτή σ' όλους.
Σήμερα, ή 'Ιερουσαλήμ είναι μιά άνοιχτή
πόλις, τήν όποία επισκέπτονται κάθε χρόνο
εκατοντάδες χιλιάδες προσκυνητές κάθε
πίστεως καί δόγματος,
συμπεριλαμβανομένων καί Μουσουλμάνων
'Αράβων από 'Ισλαμικές χώρες.
Μετά τήν κατάληψη της Παλιάς Πόλεως τό
1948 από τήν 'Ιορδανία, ή 'Ιερουσαλήμ
διαιρέθηκε από συμπαγή σύνορα-φράχτες
καί συρματοπλέγματα. 'Ισραηλινοί,
Μουσουλμάνοι καί Έβραίοι δέν είχαν τή
δυνατότητα νά επισκεφθούν ιερά μνημεία
τους στην 'Ανατολική 'Ιερουσαλήμ, (παρόλον
ότι ή 'Ιερουσαλήμ ποτέ δέν κατέλαβε στόν
'Ισλαμισμό τήν θέση πού κατέχει στόν
'Ιουδαϊσμό καί τό Χριστιανισμό), κατά
παράβαση της Συμφωνίας Καταπαύσεως του
πυρός του Μαρτίου 1949, μεταξύ 'Ισραήλ καί
'Ιορδανίας. Έκτοτε, καί μέχρι τό 1967, όταν
ή 'Ιερουσαλήμ ένοποιήθηκε καί πάλι, οί
'Ιορδανοί ανέλαβαν τή συστηματική
καταστροφή των ιερών 'Ιουδαϊκών μνημείων.
Διά μέσου του άρχαίου Έβραϊκού
νεκροταφείου επί του Όρους των Έλαιών,
διανοίχθηκε μιά όδός, οί δέ ταφόπλακες

Συνέχεια στή σελ. 15

ΕΙΚΟΝΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Ύψασμάτινος ζωστήρας του κυλίνδρου της Τόρα, (Γερμανία 1753).

Ἡ Χερσόνησος τοῦ Σινά

Ἦκμασε ὡς ἐπίκεντρο ἀγνωστής ναυπηγικῆς
καὶ ναυτιλιακῆς δραστηριότητος

Χάρτης τοῦ Σινά μετὰ τίς ὁδοὺς τῶν караβανίων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σολομῶντος.

Ἡ φωτισμένη βασιλεία τοῦ Σολομῶντος ὑπῆρξεν ἐξ ἱσοῦ δημιουργικῆ καὶ ἀποδοτικῆ καὶ εἰς ἓνα ἄλλο τομέα πού ἦτο τελείως ἀγνωστος μέχρι τώρα: τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς ναυπηγικῆς. Καὶ τὸ ἐπίκεντρο τῆς μόλις ἀποκαλυφθείσης αὐτῆς δραστηριότητος ὑπῆρξε τὸ ἐπίκεντρο τοῦ παγκοσμίου τώρα ἐνδιαφέροντος: ἡ Χερσόνησος τοῦ Σινά.

Πρόσφατοι ἀνακαλύψεις ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ πάνσοφος Σολομὼν δὲν περνοῦσε μόνο τὸν καιρὸ τοῦ οἰκοδομῶν ναοὺς καὶ στοιχοῦργῶν ψαλμούς. Πέραν τῶν δραστηριοτήτων τοῦ αὐτῶν — ὁ περίφημος Ναὸς τοῦ Σολομῶντος ὑπῆρξεν ἓνα τῶν ἐπτά θαυμάτων οἱ δὲ ψαλμοὶ τοὺς ὁποίους συνέθεσαν θεωροῦνται μοναδικὰ ἀριστουργήματα τέχνης καὶ πίστεως — ὁ μέγας αὐτὸς βασιλεὺς ὑπῆρξεν ἓνας πολιτικός μὲ σπανίαν ἱκανότητα καὶ μοναδικὴν διορατικότητα. Χάρis εἰς τὰ προσόντα τοῦ αὐτὰ κατῴρθωσεν μ' ἐπιτυχίαν ν' ἀνταπεξέλθῃ εἰς τὰς πιέσεις τῶν ἐκατέρωθεν ὑπερδυνάμεων τῶν καιρῶν ἐκείνων, τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν Ἀσσυρίων μεταξύ τῶν ὁποίων ἐκινδύνευεν νὰ συνθλιβῇ τὸ σχετικῶς μικρὸν βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ.

Πράγματι τὸ σχετικῶς νέον βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ, ἐγκαθιδρυθὲν περὶ τὰ 1000 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Σολομῶντος ἡδυνήθη ν' ἀναπνεύσῃ κάπως ἐλεύθερα, ἐπωφελοῦμενον προσωρινῶν δυσχερειῶν τὰς ὁποίας ἀντιμετώπιζαν αἱ δύο ἐκατέρωθεν τοῦ παλαιότερου ὑπερδυνάμεις.

Τὸ καθεστὼς τῆς Αἰγύπτου ἀντιμετώπιζε τότε τὰς συ-

νεπείας τῶν ἀδυναμιῶν του, αἱ ὁποῖαι τὸ ἠνάγκασαν νὰ χαλαρώσῃ τὰς προσπάθειάς στραγγαλισμοῦ τῆς Παλαιστίνης, ἐνῶ ἓνας Λίβυος συνταγματάρχης ὁ ὁποῖος ὑπηρετοῦσεν εἰς τὸν αἰγυπτιακὸν στρατὸν, κατέλαβεν τὸ 950 π.Χ. τὴν ἐξουσίαν αὐτοανακηρυχθεὶς εἰς Φαραὼ Σέ-συνκ Ι. Οἱ διάδοχοι τοῦ Σολομῶντος ἠναγκάσθησαν καὶ πάλιν νὰ αἰσθανθοῦν τὴν πίεσιν τῆς αἰγυπτιακῆς στρατιωτικῆς ἰσχύος.

Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν οἱ ἡγέται τῆς νεοδημιουργείσης ὑπερδυνάμεως τῶν Ἀσσυρίων δὲν εἶχαν ἀκόμη παγίωσεν ἐπαρκῶς τὴν ἐξουσίαν καὶ στρατιωτικὴν τοὺς ἰσχύος ὥστε νὰ ὑλοποιήσουν τὰς βλέψεις τοὺς πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ καὶ εἰς τὸν χώρον τῆς Παλαιστίνης.

Ἡ διπλὴ αὕτη εὐτυχὴς συγκυρία ἐπέτρεψε εἰς τὸν βασιλεῆ Δαβὶδ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς ἐπεκτατικὴν καθαρῶς πολιτικὴν, εἰς δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Σολομῶντος νὰ παγίωσῃ τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ πατρὸς του, μὲ μίαν ἐξαιρετικὰ ἐπιτηδεῖαν πολιτικὴν, τὴν διορατικότητα τῆς ὁποίας πολλοὶ καὶ σήμερον θὰ ἐξήλευναν ἀσφαλῶς.

Μὲ μοναδικὴν ὀξυδέρκειαν ἐνετόπισεν πρῶτον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητοῦσε τότε ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης: τὸν χαλκόν. Καὶ χαλκὸς ὑπῆρχεν ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τὴν περιοχὴ τῆς Τίμμη, εἰς τὴν τάφρον ποῦ ἔκειντο πρὸς Νότον τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης καὶ καταλήγει εἰς τὸν σημερινόν Κόλπον τῆς Ἀκαμπα. Εἰς τὴν γεωλογικὴν αὐτὴν τάφρον ἐγκατέστησε στρατιᾶς σκλάβων μεταλλωρύχων οἱ ὁποῖοι μετέβαλαν τὸν πρασινωπὸν ὄρυκτόν μαλαχίτην εἰς ἐρυθρὸν στιλπνόν μέταλλον.

Ἐνας συνηθισμένος ἡγεμὼν θὰ προσπαθοῦσε νὰ κατὰκτησιν τὴν ἀγορὰν τῶν καιρῶν ἐκείνων μὲ μεγάλες προσφορὰς καὶ μικρὰ κέρδη. Ἐχων ὅμως ἐπίγνωσιν ὅτι ἡ Κύπρος ἐκάλυπτε τὴν ζήτησιν ὅλων τῶν ἀγορῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς τόσο ἀπὸ στρατιωτικῆς πλευρᾶς ἀναγκῶν (τὰ ὅπλα ἦσαν χάλκινα) ὅσον καὶ τῶν εἰρηλικῶν τοιοῦτων (οἰκιακὰ σκεύη, ἐργαλεῖα κ.λπ.) ἐθεώρησε σφάλμα τὸν κατὰ τῆς μεγαλονήσου ἀνταγωνισμὸν καὶ ἐνδεχομένην ἐχθρότητα τῆς Κύπρου. Τοσοῦτο δὲ μάλλον καθ' ὅσον τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ θαλάσσιαι μεταφοραὶ εὐρίσκοντο εἰς ἱκανοτάτας χεῖρας, ἐκεῖνας τῶν Φοινίκων, ἐπίσης γειτόνων του.

Ὁ Σολομὼν λοιπὸν ἀπεφάσισε νὰ στραφῇ ἄλλου. Ὅχι πρὸς Δυσμὰς, ὅπου παραγωγὴ, ἐμπόριον καὶ μεταφοραὶ ἦσαν ἤδη κορεσμένοι, ἀλλὰ πρὸς τὴν μακρινὴν καὶ σχεδὸν τελείως ἀγνωστον τότε Ἀνατολήν. Τὴν κατάκτησιν ἢ μάλλον δημιουργίαν αὐτῶν τῶν ἀγορῶν ἀπεφάσισεν διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀσφαλῆ τοποθέτησιν τοῦ προϊόντος τῶν ὀρυχείων του, τὴν μεταφορὰν αὐτοῦ καὶ τὴν δημιουργίαν ἐμπορικῶν σχέσεων αἱ ὁποῖαι θὰ τοῦ ἐξοφλοῦσαν πλοῦσια ἀνταλλάγματα εἰς χρυσόν, ἐλεφαντοστοῦν καὶ μπαχαρικά ὑπὸ συνθήκας ἐξαιρετικῶς εὐνοϊκᾶς καὶ εἰς μεγάλας ποσότητες. Τὰ πολύτιμα αὐτὰ προϊόντα τῆς Ἀνατολῆς θὰ ἡδύνατο κατόπιν νὰ τοποθετήσῃ μὲ τὴν σειρὰν του εἰς τὰς γειτονικὰς ἀγορὰς, ὅχι μόνο τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν Ἀσσυρίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων μεσογειακῶν χωρῶν, συνδεόμενος ἀκόμη στενότερα μὲ τοὺς Κυπρίους, Φοινίκας καὶ Ἕλληνας τῆς Μεταμικηνικῆς καὶ Μικηναϊκῆς ἐποχῆς. Καὶ ἀντὶ νὰ δημιουργήσῃ ἀνταγωνισμοὺς καὶ ἐχθρότητας, νὰ συσφίξῃ ἐμπορικὰ καὶ φιλικὰς σχέσεις πού τὴν ὥφέλειαν ἡδύνατο νὰ προσφέρουν εἰς αὐτόν, τὴν χώραν του καὶ τὴν πολιτικὴν του.

Πλησίον τοῦ σημερινοῦ ἰσραηλικοῦ λιμένος Ἐϊλάτ,

Ἀρχαία πηγή στήν περιοχή Wadi Feiran στό Σινά. Διατηρεῖται ἀκόμη ὁ πρωτόγονος τρόπος ἀντλήσεως τοῦ νεροῦ.

εἰς τόν μιχόν τοῦ κόλπου τῆς Ἀκαμπα καί πλησίον τῆς σημερινῆς ὁμωνύμου πόλεως ὁ Σολομών κατεσκεύασε τελειότατα ναυπηγεῖα, ὑψηλῆς διὰ τούς καιρούς ἐκείνους ποσοτικῆς καί ποιοτικῆς ἀποδόσεως καί λιμενικῆς ἐγκαταστάσεις. Ἐναντί τῆς χορηγήσεως εἰδικῶν προνομίων καί μάλιστα συμμετοχῆς εἰς τὰ κέρδη ναυπηγείων, μεταφορῶν καί ἐκπτώσεων προμηθείας τῶν ἀγαθῶν τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τόν βασιλέα τῆς Τύρου Χιράμ, ἐξησφάλισεν ὁ παμπόνηρος Σολομών ὅλας τās εἰδικῆς γνῶσεις σχετικῶς μέ τήν ναυπήγησιν πλοίων καί τās ναυτιλιακάς ἐργασίας τῶν πρωτοπόρων, τῶσον εἰς τήν τέχνην τῆς ναυπηγήσεως ὅσον καί εἰς τās ἐφοπλιστικῆς ἐργασίας Φοινίκων τῆς Τύρου. Ἐπί πλέον ἐξησφάλισεν ὁ Σολομών καί τό ἀναγκαῖον ὑλικόν τῶσον διὰ τὰ ναυπηγεῖα καί τās λιμενικῆς ἐγκαταστάσεις ὅσον καί διὰ τήν ναυπήγησιν ἐνός ὁλοκλήρου στόλου, πολεμικοῦ καί ἐμπορικοῦ διὰ τήν Ἐρυθράν Θάλασσαν καί πέραν αὐτῆς.

Με καρβάνια τὰ ὁποῖα ἀριθμοῦσαν 8.000 - 10.000 καμήλες μετεφέρετο ἡ πολύτιμος ξυλεία ἀπό τὰ δάση τῶν ἁκτῶν τῆς Μεσογείου εἰς τόν νέον λιμένα πού εἶχαν δημιουργήσει ὁ Σολομών, τόν λιμένα Ἐξέον - Γκεμπέρ.

Διὰ τήν ἐντυπωσιακὴν αὐτὴν μετακίνησιν ὑλικῶν, προϋπόθεσιν ἀποτελοῦσεν ἡ ἐξασφάλισις ὁδικῶν ἀρτηριῶν ἐξασφαλισμένων ἀπὸ παντός κινδύνου. Ἰδίως δὲ προκειμένου περὶ τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς προερχομένων προϊόντων τοῦ Σολομώντος μέ συνοδεῖαν τὰ πολεμικά του σκάφη καί εἰς τόν λιμένα Ἐξέον - Γκεμπέρ διὰ μεταμόρφωσιν εἰς καμήλους μέ προορισμόν τās διαφόρους μεσογειακῆς χώρας. Χρυσός, ἄργυρος, πολύτιμοι λίθοι, ἐλεφαντοστούν, μπαχαρικά ἀρώματα καί θυμιάματα, μετὰξι καί ἄλλα κατέφθανον εἰς ἀντάλλαγμα τοῦ πολυτίμου ὀρυκτοῦ, τοῦ χαλκοῦ.

Αἱ ὁδοὶ μεταφορᾶς τῶν καρβανιῶν αὐτῶν, αὐστηρὰ φρουρούμεναι ἀπὸ δυνάμεις ἀσφαλείας, συνέδεαν τὴν Ἐρυθράν Θάλασσαν καί τās πέραν αὐτῆς ἐκτάσεις ὅχι μόνον μέ λιμένες τῆς Μεσογείου ἀλλὰ, διὰ μέσου τῆς ἀφιλόξενης περιοχῆς τοῦ Σινᾶ, μέ τās μεγάλας ὑπερ - ἀγορὰς τοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου καί τῶν πεδιάδων τοῦ Τίγρη καί τοῦ Ἐφράτη. Αἱ δὲ ὁδηγίαι, ὅπως ἀνακαλύπτονται ἤδη σωριδόν εἰς ἐπιγραφὰς τῶν σπηλαίων τοῦ Σινᾶ, ἦσαν ρηταί διὰ τὰ καρβάνια: οὐδεμία ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τās χαραγμένας ὁδοῦς ἐπετρέπετο διὰ τόν κίνδυνον τῶσον ληστῶν ὅσον καί ἀπωλείας τοῦ προσανατολι-

σμοῦ.

Προσκηνυταί καί ἀρχαιολόγοι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, εἰς ἀναζήτησιν τῶν «ἱερῶν χώρων» διεπίστωσαν κατάπληκτοι: ἡ τόσον ἐχθρική πρὸς κάθε ἔννοια ζωῆς καί ἀκατοίκητη ἔρημος τοῦ Σινᾶ καί τῶν ἰσραηλινῶν τῆς προσβάσεων εἰς τήν ἔρημον Νετζέβ εἶναι γεμάτη ἀπὸ σημεῖα ζωῆς. Εἰς πολλὰ σημεῖα μάλιστα εἶναι κυριολεκτικῶς κατὰμεστη ἀπὸ ἐπιγραφῆς χαραγμένες εἰς τὰ τοιχώματα σπηλαίων καί πρὸ παντός σύμβολα καί παραστάσεις ἀπὸ τήν ζωὴν τῶν καιρῶν ἐκείνων τῶν κατοίκων τοῦ Σινᾶ πού, εἰς πείσμα τῶν θρύλων περὶ τοῦ ἀκατοίκητου τῆς χερσονήσου αὐτῆς, ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἐκεῖ καί ἐγραφαν τήν... εἰκονογραφημένην τους ἱστορία ἐπάνω εἰς τὰ τοιχώματα τῶν σπηλαίων τους.

Χαρακτηριστικόν μάλιστα εἶναι ὅτι εἰς πολλὰ σημεῖα τῶν τοιχογραφιῶν αὐτῶν ἀνευρέθησαν ἐπὶ τόπου καί τὰ λίθινα ἐργαλεῖα χαράξεώς τους, ὥστε νά δημιουργεῖται σήμερον ἡ ἐντύπωσις ὅτι ὁ χαρακτήρ καί ἀγνωστος καλλιτέχνης διέκοψε μόνον πρὸς στιγμὴν τὸ ἔργον του καί ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν θά ἐπανέλθει διὰ νά τό συνεχίσῃ!

Τὸ συγκλονιστικότερον ὅλων, ἐν τούτοις, ἀποτελοῦν αἱ παραστάσεις πού ἔχουν χαραχθῇ καί ἀπεικονίζουν δύο δραματικῆς αὐτόχρημα φάσεις τῆς ζωῆς τῶν ἀγνώστων μέχρι σήμερον κατοίκων τῆς δῆθεν «ἐρήμου» τοῦ Σινᾶ. Ἀφ' ἐνός σκηνές ἀπὸ τήν ζωὴν τῶν κυνηγῶν καί συλλεκτῶν πού βαθμιαίᾳ, ἀπὸ τούς προϊστορικοὺς χρόνους, μετεβλήθησαν εἰς νομαδικῶς ζῶντες κυνηγούς καί κυνηγῶντας βοσκούς. Ἀφ' ἐτέρου δέ — καί ἐδῶ ἐγκρίνεται ἡ ἐπίδρασις τοῦ θαλασσινοῦ βίου — σκηνές ἀπὸ τούς διερχόμενους... κοσμοπολίτες τῶν καιρῶν πού κατέφθαναν ἐπιβαίνοντες πλοίων ἀπὸ τὰ ἄκρα τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Σινᾶ, χάρις εἰς τόν θαλασσινόν προσανατολισμόν τοῦ Σολομώντος ζοῦσαν κάθε ἄλλο παρὰ ἀποκεκομμένοι ἀπὸ τόν ὑπόλοιπον κόσμον.

Ἡ ἀλήθεια ἀποκαλύπτεται ἀργὰ ἀλλὰ σταθερά: ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ ἀποτελοῦσε τὸ «προαύλιον» τῆς Αἰγύπτου, τῆς Παλαιστίνης, τοῦ Ἰσραήλ, τῆς Φοινίκης καί τῆς Ἀσσυρίας ἀκόμη. Οἱ λιμένες τῆς Μεσογείου ἀφ' ἐνός καί τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης ἀποτελοῦσαν διὰ τούς κατοίκους τοῦ Σινᾶ τὰ ἐπικέντρα τῆς πολιτιστικῆς τους ἐξελιξεως καί ἐπαφῆς μέ ὁλόκληρον τόν κόσμον. Παρακολουθοῦντες ἐξ' ἀποστάσεως τὰ πάντα, συγκρατοῦσαν τὸ κάθε τί πού τούς ἐφαίνετο χρήσιμον διὰ τήν ὑπόστασίν τους, εἴτε ἐπρόκειτο περὶ νέων εἰδῶν ζώων, εἴτε μεταφορικῶν ὑποζυγίων, εἴτε περὶ ἐργαλείων ἢ καί ὀπλων ἀκόμη.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ ἀπέτελεσεν ἕναν πρώτης τάξεως συγκοινωνιακόν κόμβον καί ἀντίθετα πρὸς ὅτι πιστεύεται γενικά, ἀνεπτύχθη καί κατοικήθη χάρις εἰς τὸ ναυτικὸν ἐμπόριον πού ὁ Σολομών ἵδρυσεν καί ὑλοποίησεν μέ συστηματικὰς ναυπηγήσεις.

(Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Ναυτικὴ Ἑλλάς», Αὐγούστος 1982).

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ
ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σουρμελή 2-104 39 ΑΘΗΝΑ

τηλ.: 88.39.951

Υπεύθυνος σύμφωνα μέ τὸ Νόμο:
Ο Πρόεδρος τοῦ Κ.Ι.Σ. Ἰωσήφ Λόβιγγερ
Σουρμελή 2

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ Κ. Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΣΤΟ ΑΟΥΣΒΙΤΣ

Κατά τό ταξίδι του στην Πολωνία ο πρωθυπουργός κ. Άνδρ. Παπανδρέου επισκέφτηκε τό στρατόπεδο του "Αουσβιτς όπου 60 χιλιάδες "Έλληνες Έβραίοι βρήκαν τραγικό κι άπάνθρωπο τέλος κατά τό "Όλοκαύτωμα. "Ό κ. Παπανδρέου είναι ό πρώτος "Έλληνας επίσημος πού επισκέφτηκε τό στρατόπεδο αυτό.

Τό Κ.Ι.Σ. έστειλε σχετικά στόν κ. πρωθυπουργό τό παρακάτω έγγραφο, πού ύπογράφεται άπό τούς πρόεδρο καί γεν. γραμματέα κ. κ. "Ιωσήφ Λόβιγγερ καί Ραφαήλ Σαμπεθάι:

«Μέ άληθινή συγκίνηση ό Έβραϊσμός τής Ελλάδας σημείωσε τήν επίσκεψή σας στό στρατόπεδο του "Αου-

σβιτς όπου χιλιάδες γονέων κι άδελφών μας βρήκαν ένα άδικο όσο καί τραγικό τέλος.

Στό προσκύνημά σας, πού έγινε πρώτη φορά από "Έλληνα επίσημο, είδαμε όχι μόνο τήν τιμητική αναγνώριση τής πολιτείας αλλά καί τή βαθειά συντριβή μπροστά στην τραγωδία του ανθρώπου πού είναι πρωθυπουργός τής χώρας μας.

Σας εύχαριστούμε, τέλος, γιά τήν άπόφαση τής ανεγέρσεως μνημείου γιά τά άθωα θύματα του στρατοπέδου καί είμαστε στή διάθεση τών αρμοδίων γιά νά συμβάλουμε καί μείς στην πραγμάτωση τής άπόφασής σας».

“Ένας ψεύτικος παράδεισος

Διήγημα του Ίσαάκ Μπάσεβιτς Σίνγκερ

Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1977*

Μιά φορά κι έναν καιρό, κάπου σ' αυτό τόν κόσμο, ζούσε ένας πλούσιος πού τ' όνομά του ήταν Καντίς. Είχε έναν μονάκριβο γιό πού τόν λέγανε “Ατζελ. Στο σπιτικό του Καντίς ζούσε καί μιά μακρινή συγγενής, μιά όρφανή πού τήν φώναζαν “Ακσάχ. “Ο “Ατζελ ήταν ένα ψηλό παιδί μέ μαύρα μαλλιά καί μαύρα μάτια. “Η “Ακσάχ είχε γαλανά μάτια καί χρυσά μαλλιά. Καί οι δύο είχαν περίπου τήν ίδια ηλικία. “Όσο ήταν παιδιά, έτρωγαν μαζί, έπαιζαν μαζί. Χωρίς νά γίνει ποτέ συζήτηση, όλοι τό ‘χανε γιά σίγουρο πώς όταν μεγάλωναν θά παντρεύονταν.

“Όταν όμως μεγάλωσαν, ό “Ατζελ άρρώστησε ξαφνικά. “Ηταν μιά άρρώστια πού κανέναν δέν τήν ‘είχε άκουστά: “Ο “Ατζελ φανταζόταν πώς ήταν πεθαμένος.

Πώς του ‘ρθε μιά τέτοια ιδέα; Φαίνεται πώς είχε μιά γριά νταντά πού του διηγόταν όλο ιστορίες γιά τόν Παράδεισο. Του είχε πεί πώς στόν Παράδεισο δέν ήταν άνάγκη νά δουλεύεις ή νά μελετάς. Στόν Παράδεισο έτρωγες τό κρέας του άγριοβοδιού καί τή σάρκα τής φάλαινας. “Επινες τό κρασί πού ό Κύριος φύλαγε γιά τούς δίκαιους. Κοιμόσουν τό πρωί ως τήν ώρα πού σου ‘κανε κέφι καί δέν είχε ούτε καθήκοντα ούτε υποχρεώσεις.

“Ο “Ατζελ ήταν τεμπέλης από τή φύση του. Δέν είχε καμιά όρεξη νά σηκώνεται πρωί καί νά μελετά. “Ηξερε πώς μιά μέρα θά ‘πρεπε νά αναλάβει τή δουλειά του πατέρα του κι αυτό δέν του άρεσε καθόλου.

“Αφού λοιπόν ό μόνος τρόπος γιά νά πάει στόν Παράδεισο ήταν νά πεθάνει, είχε πάρει τήν άπόφαση νά πάει εκεί όσο γινόταν πιό γρήγορα. Τό σκεφτόταν τόσο πολύ, ώστε μέ τόν καιρό άρχισε νά φαντάζεται πώς ήταν πεθαμένος στ’ άλήθεια.

“Όπως ήταν φυσικό, οι γονιοί του άνησούχσαν τρομερά. “Η “Ακσάχ έκλαιγε κρυφά. “Η οικογένεια έκανε τό πόν γιά νά πείσει τόν “Ατζελ πώς ήταν ζωντανός, αλλά άρνιόταν νά τούς πιστέψει. “Ελεγε: “Γιατί δέν μέ θάβετε; “Αφού βλέπετε πώς είμαι πεθαμένος; “Εξ αίτίας σας δέν μπορώ νά πάω στόν Παράδεισο».

Φώναξαν πολλούς γιατρούς νά εξετάσουν τόν “Ατζελ καί όλοι προσπάθησαν νά πείσουν τό παιδί πώς ήταν ζωντανό. Του έλεγαν π.χ. πώς μιλούσε κι έτρωγε. Σιγά-σιγά λοιπόν ό “Ατζελ άρχισε νά τρώει λιγότερο καί μιλούσε πολύ σπάνια πιά. “Η οικογένειά του φοβήθηκε πώς θά πέθαινε.

Στήν άπελπισία του ό Καντίς πήγε νά συμβουλευτεί έναν σπουδαίο γιατρό, διάσημο γιά τίς γνώσεις καί τή σοφία του. Τόν έλεγαν Δρα Γιέτζ. “Αφού άκουσε τίς λεπτομέρειες τής άρρώστιας του “Ατζελ, είπε στόν Καντίς: “Σου υπόσχομαι νά γιατρέψω τό παιδί σου μέ έναν όρο. Θά κάνεις ό,τι σου λέω όσο παράξενο κι άν σου φαίνεται».

“Ο Καντίς συμφώνησε κι ό Δρ Γιέτζ είπε πώς θά πήγαινε γά δει τόν “Ατζελ τήν ίδια εκείνη μέρα. “Ο Καντίς πήγε σπίτι καί είπε στή γυναίκα του, στήν “Ακσάχ καί στους υπηρέτες, πώς όλοι έπρεπε νά κάνουν ό,τι τούς έλεγε ό γιατρός χωρίς άντιρρήσεις.

“Όταν έφτασε ό Δρ. Γιέτζ, τόν πήγαν στό δωμάτιο του

“Ατζελ. Τό παιδί ήταν ξαπλωμένο, κατάχλωμο κι αδύναμο από τή νηστεία. “Ο γιατρός έρριξε μιά ματιά στόν “Ατζελ καί φώναξε: “Γιατί φυλάτε στό σπίτι ένα πτώμα; Γιατί δέν τό κηδεύετε;».

“Όταν άκουσαν αυτά τά λόγια οι γονείς τρόμαξαν, αλλά τό πρόσωπο του “Ατζελ φωτίστηκε μ' ένα χαμόγελο καί είπε: “Βλέπετε πώς είχα δίκιο;».

Παρόλο πού ό Καντίς καί ή γυναίκα του ταραχτήκαν άκούγοντας τά λόγια του γιατρού, θυμήθηκαν τήν ύπόσχεση του Καντίς καί έτρεξαν γιά τίς έτοιμασίες τής κηδείας.

Ο γιατρός διέταξε νά έτοιμάσουν ένα δωμάτιο του σπιτιού έτοι ώστε νά μοιάζει έντελώς άπόκοσμο. Κάλυψαν τούς τοίχους μέ άσπρο σατέν. “Εκλεισαν τά παράθυρα καί τράβηξαν καλά τίς κουρτίνες. Κε-

* Βραβείο Νόμπελ: “Εκτός από τόν Ίσαάκ Μπάσεβιτς Σίνγκερ τα τελευταία χρόνια έλαβε τό Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας ό όμόθρησκος “Ελία Κανέτι, τό 1981. Φέτος ό “Αργεντινής καταγωγής “Ισραηλίτης Δρ. Σεζάρ Μαϊλοστέην ήταν ένας από τούς τρεις πού μοιράστηκαν τό Βραβείο Νόμπελ “Ιατρικής.

ριά έκαιγαν μέρα - νύχτα. Οί υπηρέτες ντύθηκαν στ' άσπρα μέ φτερούγες στis ώμοπλάτες γιά νά κάνουν τούς άγγελους.

Τοποθέτησαν τόν "Άτζελ σ' ένα άνοιχτό φέρετρο καί άκολούθησε ή τελετή τής κηδείας. Ό "Άτζελ είχε πάθει τέτοια εξάντληση από τήν πολλή εύτυχία πού κοιμόταν βαθιά. "Όταν ξύπνησε, βρέθηκε σ' ένα δωμάτιο πού δέν άναγνώρισε. «Πού είμαι;», ρώτησε.

«Στόν Παράδεισο, άρχοντά μου», άπάντησε ένας φτερωτός υπηρέτης.

«Πεινώ τρομερά» είπε ό "Άτζελ. «Θά 'θελα λίγο κρέας φάλαινας καί ιερό κρασί».

Ό υπηρέτης χτύπησε τά χέρια του καί μπηκαν σερβιτόροι μέ φτερούγες πού κουβαλούσαν χρυσούς δίσκους γεμάτους ψητά, πουλερικά, ψάρια, ρόδια, ανανάδες καί ροδάκινα. "Ένας ψηλός υπηρέτης μέ μακριά άσπρη γενιάδα κρατούσε μιά χρυσή κούπα γεμάτη κρασί.

Ό "Άτζελ έφαγε σάν λύκος. "Όταν τελείωσε δήλωσε πώς του χρειαζόταν λίγη άνάπαυση. Δύο άγγελοι τόν έγδυσαν καί του έκαναν μπάνιο. "Υστερα τόν μετέφεραν σ' ένα κρεβάτι μέ μεταξωτά σεντόνια καί ουρανό από βυσσινί βελούδο. Πανευτυχής, ό "Άτζελ βυθίστηκε στόν ύπνο του δικαίου.

"Όταν ξύπνησε, ήταν πρωί αλλά θά μπορούσε νά είναι καί νύχτα. Τά παράθυρα ήταν έρμητικά κλειστά καί τά κεριά έκαιγαν. Μόλις οί υπηρέτες είδαν πώς ό "Άτζελ ήταν ξύπνιος του έφεραν άκριβώς τά ίδια φαγητά πού είχε άπολαύσει τήν παραμονή.

Ό "Άτζελ ρώτησε: «Δέν έχετε λίγο γάλα, καφέ, ζεστές φρυγανιές καί βούτυρο μέ μαρμελάδα;».

«Όχι άρχοντά μου. Στόν Παράδεισο τρώει κανείς πάντα τό ίδιο φαγητό», άπάντησαν οί υπηρέτες.

«Ξημέρωσε ή είναι άκόμα νύχτα;» ρώτησε ό "Άτζελ.

«Στόν Παράδεισο δέν έχει ούτε μέρα ούτε νύχτα».

Ό "Άτζελ έφαγε ξανά τό ψάρι, τό ψητό, τά φρούτα καί ήπιε τό κρασί, όχι όμως μέ τήν ίδια όρεξη. "Όταν τελείωσε, ρώτησε «Τί ώρα είναι;».

«Στόν Παράδεισο δέν έχουμε ώρα», άπάντησε ό υπηρέτης.

«Καί τώρα τί θά κάνω;» ρώτησε πάλι ό "Άτζελ.

«Στόν Παράδεισο, άρχοντά μου, δέν κάνει κανείς τίποτα».

«Πού είναι οί άλλοι άγιοι;», θέλησε νά μάθει ό "Άτζελ.

«Στόν Παράδεισο, κάθε οικογένεια έχει τό δικό της σπίτι».

«Δέν πηγαίνουν επισκέψεις;».

«Στόν Παράδεισο οί κατοικίες είναι σέ πολύ μεγάλη άπόσταση ή μιά από τήν άλλη γιά επισκέψεις. Θά χρειάζονταν χιλιάδες χρόνια νά πäs σέ άλλο σπίτι».

«Πότε θά 'ρθει ή δική μου οικογένεια;» ρώτησε ό "Άτζελ.

«Ό πατέρας σου έχει άκόμα 20 χρόνια ζωής μπροστά του καί ή μητέρα σου 30. Καί όσο ζουν δέν μπορούν νά 'ρθουν εδώ βέβαια».

«Καί ή 'Ακσάχ;».

«Έχει άκόμα 50 χρόνια ζωής».

«Καί όλα αυτά τά χρόνια έγώ θά κάθομαι μοναχός μου;».

«Ναί, άρχοντά μου».

Ό "Άτζελ έμεινε άκίνητος λίγη ώρα, βυθισμένος σέ σκέψεις. Μόνο τό κεφάλι του κουνούσε πότε - πότε. "Υστερα ρώτησε: «Τί νά κάνει τώρα ή 'Ακσάχ;».

«Πρός τό παρόν πενθεί γιά σένα. Σέ λίγο καιρό όμως θά σέ ξεχάσει, θά γνωρίσει κανέναν άλλο νέο καί θά παντρευτεί. Έτσι κάνουν οί ζωντανοί».

Ό "Άτζελ σηκώθηκε καί άρχισε νά περπατά πάνω - κάτω. Γιά πρώτη φορά ύστερα από τόσο καιρό ένιωθε τήν ανάγκη νά κάνει κάτι, αλλά δέν υπήρχε τίποτα στόν Παράδεισό του. Λαχταρούσε τόν πατέρα του, τή μητέρα του, τήν 'Ακσάχ. Μακάρι, έλεγε, νά 'χα κάτι νά μελετήσω. "Όνειρευόταν νά πάει ταξίδι. "Ήθελε νά καβαλλήσει τό άλογό του, νά μιλήσει σέ φίλους.

"Ήρθε ή ώρα πού δέν μπορούσε πιά νά κρύψει τή μελαγχολία του. Παρατήρησε σ' έναν από τούς υπηρέτες: «Βλέπω τώρα πώς ή ζωή έχει καί τά καλά της».

«Η ζωή, άρχοντά μου, είναι δύσκολη. Πρέπει νά μελετάς, νά εργάζεσαι, νά κουράζεσαι. Έδώ όλα είναι εύκολα».

«Καλύτερα νά κόβω ξύλα καί νά κουβαλάω πέτρες, παρά νά κάθομαι εδώ. Καί πόσο καιρό θά κρατήσει αυτό;».

«Γιά πάντα».

«Θά μείνω εδώ γιά πάντα;», ό "Άτζελ άρχισε νά τραβάει τά μαλλιά του από τή στενοχώρια. «Καλύτερα νά σκοτωθώ».

«Ένας πεθαμένος δέν μπορεί νά σκοτωθεί».

Τήν όγδοη μέρα, όταν ό "Άτζελ πιά δέν κρατιόταν από τήν άπελπισία, ένας από τούς υπηρέτες, συνεννοημένος βέβαια, ήρθε καί του είπε: «Άρχοντά μου, έχει γίνει κάποιο λάθος. Δέν είσαι πεθαμένος. Πρέπει νά φύγεις από τόν Παράδεισο».

«Είμαι ζωντανός;».

«Ναί, είσαι ζωντανός καί θά σέ πάω πίσω στη γή».

Ό "Άτζελ τρελλάθηκε από τή χαρά του. Ό υπηρέτης του έδεσε τά μάτια καί τόν πήγε μπρός καί πίσω πολλές φορές στους διαδρόμους του σπιτιού. Τέλος, τόν έφερε στό δωμάτιο πού περίμενε ή οικογένειά του καί του έλυσε τά μάτια.

"Ήταν μιά φωτεινή μέρα καί ό ήλιος έλαμπε από τά άνοιχτά παράθυρα. Έξω στόν κήπο τά πουλιά τραγουδούσαν καί οί μέλισσες βούιζαν. Καταχαρουμενος άγκάλιασε καί φίλησε τούς γονείς του καί τήν 'Ακσάχ. Καί στήν 'Ακσάχ είπε: «Μ' αγαπάς άκόμα;».

«Ναί, "Άτζελ, σ' αγαπώ. Δέν μπόρεσα νά σέ ξεχάσω».

«Αν είναι έτσι, ώρα είναι νά παντρευτούμε».

Σέ λίγες μέρες έγινε ό γάμος. Ό δρ. Γιέτζ ήταν ό έπίσημος καλεσμένος τής βραδιάς. Οί μουσικοί έπαιζαν καί πολλοί καλεσμένοι ήρθαν από μακρινές πόλεις. Όλοι έφεραν ώραία δώρα γιά τή νύφη καί τόν γαμπρό. Η γιορτή κράτησε έφτά μέρες καί έφτά νύχτες.

Ό "Άτζελ καί ή 'Ακσάχ έζησαν πολύ εύτυχισμένοι πάρα πολλά χρόνια. Ό "Άτζελ δέν ήταν πιά τεμπέλης καί έγινε ό πιό δραστήριος έμπορος τής περιοχής.

Μόνον ύστερα από τό γάμο έμαθε ό "Άτζελ πώς τόν είχε γιαντρέψει ό δρ. Γιέτζ καί πώς είχε ζήσει σ' έναν ψεύτικο Παράδεισο. Στά χρόνια πού άκολούθησαν καί εκείνος καί ή 'Ακσάχ έλεγαν συχνά τήν ιστορία τής θαυμαστής θεραπείας του δρ. Γιέτζ στά παιδιά καί στά έγγόνια τους καί πάντα τελείωναν μέ τά λόγια:

«Όμως βέβαια, κανένας δέν ξέρει πώς είναι στ' αλήθεια ό Παράδεισος».

ΕΝΑΣ ΕΒΡΑΙΟΣ ΣΤΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΑΓΩΝΑ

Σέ έρευνα του Γ. Καιροφύλλα γιά τόν Μακεδονικό Άγώνα (Περιοδικό «Ένα», 7.6.84) αναφέρονται καί τά εξής:

«**Σ**τόν Μακεδονικό Άγώνα πάλεψαν σκληρά όλοι οί "Έλληνες τής Μακεδονίας στis πόλεις καί τά χωριά. Άγωνίστηκαν έχοντας συμπαραστάτες τούς ήρωικούς πολεμιστές πού έφταναν απ' όλα τά μέρη τής έλεύθερης Έλλάδας. Καθένας στό δικό του επαγγελματικό χώρο βρήκε τόν τρόπο ν' άγωνιστεί γιά τή διατήρηση τής έθνικής ιδέας. Γιατροί καί δικηγόροι έπαιξαν τό ρόλο τους. Πρόσφεραν τίς έπιστημονικές καί έθνικές τους υπηρεσίες οί γιατροί του Μοναστηρίου Σταύρος Νάλης, Άγγελόπουλος, Μανσάλης, Άριστοτέλης Ματλής καί Μιχ. Κωνσταντίνου. Επίσης, ό γιατρός Μενέλαος Βαλάσης στη Φλώρινα, ό Περγικάρης στη Νάουσα, ό 'Ισραηλίτης Δαυίδ Σακκής στό Βάλτο των Γιαννιτσών, ό Χρυσάφης στis Σέρρες καί άλλοι πολλοί σέ άλλες περιοχές».

‘Η μαμή του ’Αουσβιτς

Τοῦ κ. ΑΠ. ΚΟΤΣΙΩΛΗ

Γυναίκες τοῦ ’Αουσβιτς. Πόσες ξέφυγαν τὴν φριχτὴ μοίρα τοῦ στρατοπέδου;

Τρεῖς χιλιάδες γυναῖκες ξεγέννησε ἡ Πολωνέζα Στανισλάβα Λεσίνσκα στοῦ ’Αουσβιτς. Καὶ τρεῖς χιλιάδες φορές ἀπειθάρχησε στὴν ἀπάνθρωπη διαταγὴ τῶν ναζιστῶν δημίων. Πού καθόριζε: ὅλα τὰ νεογέννητα νὰ πνίγονται ἀμέσως στὴ βούτα μὲ τὶς ἀκαθαρσίες!

...Στὰ χρόνια τῆς ναζιστικῆς κατοχῆς τῆς Πολωνίας τό σπίτι τῆς μαμῆς Λεσίνσκα στὴν πόλη Λότζ εἶχε γίνει καταφύγιο γιὰ ὅλους τοὺς κυνηγημένους καὶ φυσικά, πῶ πολύ γιὰ τοὺς Ἑβραίους. ’Ας συνεχίσουμε καλύτερα τὴν ἱστορία τῆς Λεσίνσκα.

Στό σπίτι τῆς μαμῆς οἱ παράνομοι ἐφοδιάζονταν μὲ τρόφιμα, ρούχα, ταυτότητες (πού τίς ἐφτιαχνε παράνομα ὁ ἀντρας τῆς Στανισλάβα, ὁ Μπρονισλάβ, τυπογράφος σέ ἓνα ἀπὸ τὰ τυπογραφεῖα τοῦ Λότζ). ’Η γκεστάπο κατάφερε νὰ τοὺς ἀνακαλύψει καὶ μιά νύχτα, στὶς 20 Φλεβάρη 1943, ἔπιασε τὴν ἴδια τὴ Λεσίνσκα, τὴν κόρη τῆς Σύλβια, τοὺς γιούς Στανισλάβ καὶ Γκένρικ. ’Ο ἀντρας τῆς κι ὁ μεγαλύτερος γιός πρόλαβαν καὶ τό ’σκαν. ’Η μάνα κι ἡ κόρη στάλθηκαν στοῦ ’Αουσβιτς - Μπιρκενάου, οἱ γιοὶ στοῦ Μαουτχάουζεν - Γκούζεν, ὅπου καὶ πέθαναν. ’Ο πατέρας σκοτώθηκε ἀργότερα πολεμώντας στὴν ἐξέγερση τῆς Βαρσοβίας, ὁ γιός Μπρονισλάβ ἐζησε κρυβόμενος ὡς τό τέλος τοῦ πολέμου.

Στό στρατόπεδο ἡ μαμή ἀπόχτησε τό νούμερο 41.335

κι η κόρη τό 41.336. Μέ τατουάζ στο χέρι. "Όλο τόν καιρό μάνα καί κόρη βρίσκονταν μαζί. 'Η μάνα έσωσε δύο φορές τήν κόρη απ' τό φοῦρνο, καί σήμερα ή Σύλβια είναι μία από τούς λίγους αυτόπτες μάρτυρες τής θηριωδίας του "Αουσβιτς.

Τά έπνιγαν στή βούτα

«**Ό**ταν στο λεγόμενο νοσοκομείο του στρατοπέδου άρρώστησε ή Γερμανίδα Κλάρα, έπαγγελματίας μαμή καί δολοφόνος τών βρεφών πού γεννιόντουσαν εκεί, ή μάνα μου πήρε τό θάρρος, κι ίσως άκριβώς αυτό τό θάρρος και τό ξάφνιασμα από τήν πράξη της τήν έσωσε από τό θάνατο, καί παρουσιάστηκε ξαφνικά μπροστά στο γιατρό τών Ες-Ες, δείχνοντάς του τήν ταυτότητα της μαμής. Τήν είχε κρύψει όταν μās πήραν όλα τά πράγματά μας. 'Ο Μέγγελε κάτι σκέφτηκε, καί τήν κράτησε στο "νοσοκομείο", διορίζοντάς την μαμή στο «μαιευτήριό του».

...»Μέσα στήν παράγκα, γράφει στο λιγοσέλιδο ήμερολόγιό της ή Στανισλάβα Λεσίνσκα, δεξιά κι άριστερά ύψώνονταν τετραόροφα σανιδένια κρεβάτια, κι εκεί, πάνω σέ βρώμικες κουρελουδες μέ λεκέδες από ξερά αίμα, τα καί περιττώματα ξάπλωναν από 2—3 γυναίκες στο καθένα...

Στή μέση, στο διάδρομο, ήτανε χτισμένο ένα τραπέζι-σόμπα πού άναβε απ' τίσ δύο άκρες. 'Εκει ξεγεννούσαν τίσ γυναίκες... "Άλλη θέρμανση δέν είχε ή παράγκα, ή παγωνιά τρυπούσε τά κόκκαλα, απ' τό ταβάνι. κρέμονταν σταλαχτίτες...». Θυμάται ή Σύλβια;

«"Υστερα από λίγες μέρες φώναξαν τή μάνα νά πάει

‘Η Στανισλάβα
Λεσίνσκα στο "Αουσβιτς
Στήν 'Αντίσταση
όσο ήταν έλεύθερη
Στήν ύπηρεσία
τών γυναικών
κρατουμένων
του
στρατοπέδου,
ήταν πραγματικά
μιά ήρωίδα.
'Αριστερά:
"Ένα σχέδιο
του γυναικείου τμήματος
του στρατοπέδου

στο γιατρό του στρατοπέδου. 'Ο Μέγγελε τήν πρόσταξε νά σκοτώνει όλα τά βρέφη μόλις έρχονταν στον κόσμο».

Γράφει ή Στανισλάβα:

«"Ός τό Μάη του 1943 όλα τά βρέφη πού γεννιόντουσαν στο στρατόπεδο τά σκότωναν μέ τόν πιό φριχτό τρόπο. Τά έπνιγαν στο βαρέλι μέ τίσ άκαθαρσίες, στή λεγόμενη βούτα. Τήν έξόντωσή τους τήν είχε αναλάβει ή Κλάρα, μιά Γερμανίδα, πρώην νοσοκόμα, πού είχε καταδικαστεί γιά παιδοκτονία... 'Ακούγαμε τίσ μπουρμπουλήθρες τήν ώρα πού έπνιγε τά βρέφη. Τήν άλλη μέρα ή δυστυχισμένη μάνα έβλεπε τό κορμάκι του παιδιού της έξω απ' τήν παράγκα, καταφαγωμένο απ' τά ποντίκια».

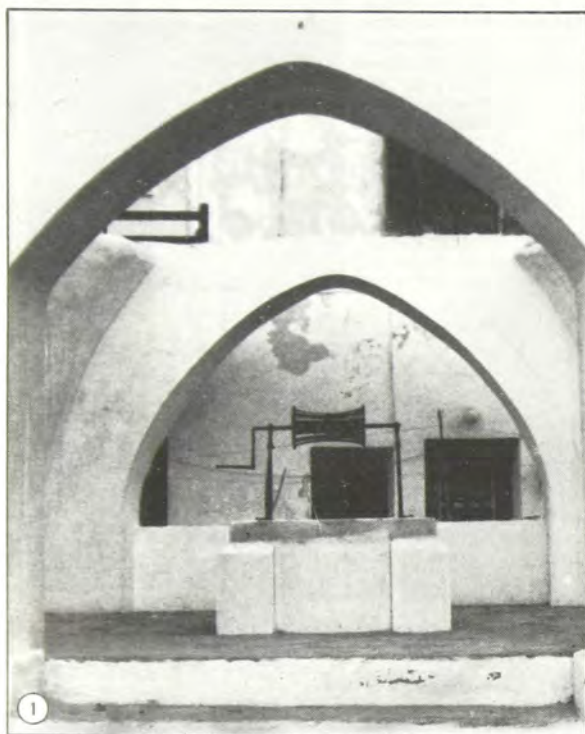

'Η φρίκη του "Αουσβιτς

'Η «μαμή του "Αουσβιτς" Στανισλάβα τελειώνει τό λιγοσέλιδο ήμερολόγιό της μέ τά παρακάτω λόγια: «Τά γράφω αυτά μιλώντας από μέρους εκείνων πού δέν έζησαν γιά νά διηγηθούν στον κόσμο τά μαρτύριά τους. Μέ τό στόμα μου μιλάνε οί μάνες καί τά βρέφη του "Αουσβιτς».

'Η Στανισλάβα Λεσίνσκα πέθανε στις 11 Μάρτη του 1974. Μαζί μέ τίσ χιλιάδες τών ανθρώπων πού τή συνόδεψαν στον τάφο της, πλημμυρισμένο από μιά θάλασσα λουλουδιών, ήταν καί ή Λευκαδία Νεβιαντόμσκα, νούμερο 87.945 του "Αουσβιτς, κι ό γιός της, πού είχε γεννηθεί στα χέρια της Στανισλάβα.

('Απόσπασμα από άρθρο πού δημοσιεύτηκε στο «Νέα» 9.10.1983).

1

1. Τό φρέαρ τῆς συνοικίας Ἑβραϊκῆ - Νάξου ὅπου βρισκόταν ἡ Συναγωγή τῆς συνοικίας μέχρι 2/2/1758.

2. Πινακὶς ὁδοῦ, στὴ συνοικία Ἑβραϊκῆ - Νάξου φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωσήφ Νάσση.

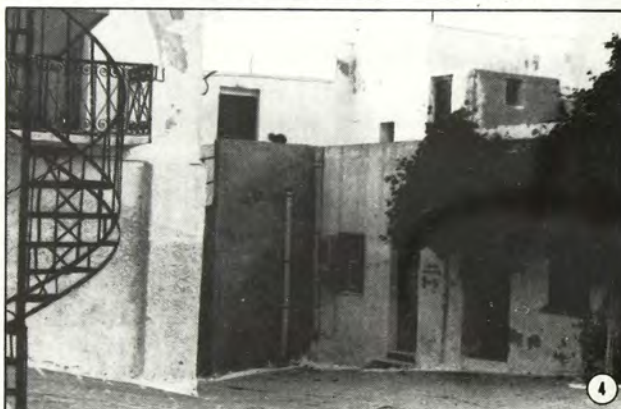
2

3

3. Ἑτέρα ἀποψὶς τμήματος τῆς συνοικίας Ἑβραϊκῆ - Νάξου.

4. Μερικὴ ἀποψὶς τῆς συνοικίας Ἑβραϊκῆ - Νάξου (σύγχρονη ἐποχὴ).

4

Ἡ Ἑβραϊκὴ Κοινότητα τῆς Νάξου

Τοῦ κ. Ἰάκωβου Ἑμμ. Καμπανέλλη

Ετος ἐγκαταστάσεως τῶν πρώτων Ἑβραϊκῶν στοιχείων στὴ συνοικία «Ἑβραϊκῆ» τῆς Νάξου, εἶναι τὸ 1540, μέ διάρκειά παραμονῆς μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἐνθα ἐκλείπει, μέ διαμονή τριῶν μόνον οἰκογενειῶν στό τέλος τῆς χρονικῆς περιόδου.

Ἡ Συναγωγή κτισθεῖσα παρὰ τό φρέαρ τῆς συνοικίας «Φουντάνα» διετηρήθη μέχρι τοῦ ἔτους 1758 (2 Φεβρουαρίου) ἐνθα ἐπесе καταστραφεῖσα δι' ἀγνωστον εἰς ἡμᾶς λόγον. (Βλπ. Γ. Μελισσηνοῦ, «Νάξος», Ἀθήναι 1958, σ. 142). Πιθανόν μετά τήν πτώσιν τῆς ἀνωτέρω Συ-

ναγωγῆς νά παραχωρήθησαν Ναοί Ὁρθόδοξων ἐκ τῆς πόλεως πρός ἐξυπηρέτησιν τῶν Ἑβραίων τῆς Νάξου διότι ὡς παρετήρησα ἐκ προσωπικῆς αὐτοψίας δύο ναοί τῆς πόλεως 1) τῆς Μεταμορφώσεως Πλάντζας καί 2) τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ Παραλίας, φέρουν ἐπὶ τῶν ὑπερθύρων των τά Ἑβραϊκά σύμβολα.

Ἐκ διασωθέντος στατιστικοῦ πίνακος τοῦ ἔτους 1754 αἱ θρησκευτικαί κοινότητες τῆς πόλεως ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

1) Ὁρθόδοξοι 3016, μέ 34 ἱερεῖς καί μοναχοὺς

- 2) Καθολικοί 324, μέ 14 ιερείς καί μοναχούς
- 3) Έβραίοι 283, μέ 3 ιερείς
- 4) Άρμένιοι 22, μέ 1 ιερέα
- 5) Τούρκοι 16, άνευ ιερέως.

Τρίτη λοιπόν Κοινότης ήταν ή τών 'Ισραηλιτών έπαυξηθείσα έτι περισσότερο κατά τόν χρόνον ήγεμονίας του 'Ομορθήσκου των 'Ιωσήφ Νάσση (δστις άνέλαβε τήν ήγεμονίαν τών Κυκλάδων παρά του Σουλτάνου Σελήμ του Β — 1566-1579), μέ τόπον διαμονής τήν βορείαν κάτωθεν του Κάστρου πλευράν γνωστήν καί μέχρι σήμερα ως συνοικίαν της πόλεως Νάξου «Έβριακήν».

Η 'Ισραηλιτική κοινότης της πόλεως υπήρξεν οικονομικώς λίαν άνθηρά, τμήμα δέ αυτής ήσχολείτο μέ τόν Κερδώνον Έρμην διατηρούσα πολλά καταστήματα έν τή όμωνώμω συνοικία της πόλεως αριθμούσης πληθυσμόν 4.000 χιλιάδων, κατά στατιστικήν του έτους 1700. Έτέρα μερίς Έβραίων άνέπτυξε Βιοτεχνίαν βυρσοδεψίας πλησίον της παραλίας της «Γρόττας», μέ ιδιόκτητα εργαστήρια είς τά όποία ήσχολούντο περί τήν έκατοντάδα εργατών έκ τών 'Ορθοδόξων της πόλεως τό έτος 1750. Κατά τήν Ρωσικήν κατοχήν της νήσου (1770-1774) πιεσθέντες υπό τών κατακτητών οι Έβραίοι απέχώρησαν έντεϋθεν μαζικώς μέ άποτέλεσμα ως προαναφέρθη, περί τό 1900

νά διαμένουν είς Νάξον τρεις έν όλω οικογένειαί.

Χαρακτηριστικόν της οικονομικής ευεξίας τών άσכולουμένων μέ τό έπάγγελμα του άργυραμοιβού (ένεχειροδανειστού) έκ της Έβραϊκής κοινότητος, τυγχάνει καί τό αναφερόμενον καί διασωθέν γεγονός, της παρά του 'Ορθοδόξου Μητροπολίτου Νάξου Μακαρίου του Δ' (1695-1703) πωλήσεως της άρχιερατικής αυτού μητρος, ένεκα οικονομικής δυσχερείας, διά τήν ίδρυσιν ιερατικού φροντιστηρίου έν τή πόλει είς τόν Έβραϊόν άργυραμοιβόν Σολομώντα Βαχάρ. (Βλπ. 'Ιάκ. Ε. Καμπανέλλη, «Η Έβραϊκή Μητρόπολις Παροναξίας διά μέσου τών αιώνων», σ. 25, Νάξος 1963).

Από τό έτος 1621 μέ Διαταγή του Σουλτάνου άναγνωρίστηκαν τά τρία «Κοινά», οι Καθολικοί του Κάστρου, οι 'Ορθόδοξοι της πόλεως καί οι Άρμένιοι καί Έβραίοι του Μπούργου (της μετέπειτα όνομασθείσης συνοικίας Έβριακή. (βλ. Γ. Μελισσηνού, «Η Νάξος» ένθ. άνωτέρω σ. 131).

Κεντρική όδός της συνοικίας καί σήμερα, κατόπιν άποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου Νάξου τιμάται έπ' όνόματι του Δουκός 'Ιωσήφ Νάσση.

(Βλ. 'Ιάκ. Ε. Καμπανέλλη, «Θρησκευτική κοινότητες έν Νάξω, έφημ. «Ναξιακή Πρόοδος, 6.353—355 1966-67)

ΙΩΣΗΦ ΝΑΖΗΣ: ‘Ο Βασιλεύς της Νάξου καί τών Κυκλάδων Κανάρη Δ. Κωνσταντίνη

Μέ τήν βιογραφίαν του 'Ιωσήφ Ναζή πλείστοι ιστορικοί καί περί τήν ιστορίαν καταγινόμενοι έχουν άσχοληθεί κατά τό παρελθόν. Μεταξύ αυτών μνημονεύω αύτοτελές βιβλιόριον του έπιφανούς ιστοριοδίδου Κωνσταντίνου Σάθα έκδοθέν έν Αθήναις τό έτος 1865 υπό τόν τίτλον «'Ιωσήφ Ναζής ό Βασιλεύς της Νάξου καί τών Κυκλάδων» πρό πολλών ετών έξαντληθέν, σκιαγραφίαν περί αυτού του Περιδικού «Παρνασσός» δημοσιευθείσαν τό έτος 1912, καί ιστορικήν πραγματείαν του έξόχου λογίου Μωϋσέως Χαίμη δημοσιευθείσαν τό έτος 1912 είς τήν παρά του ίδιου έκδομένην τότε «'Ισραηλιτικήν Έπιθεώρησιν» αξιόλογον διά τήν έμβρίθειαν μέ τήν όποιαν έχει γραφή αλλά καί ως αποκαθίστωση τήν προσωπικότητα του 'Ιωσήφ Ναζή είς τήν όποιαν ένιοι τών ιστορικών, προφανώς παρασυρόμενοι, απέδιδον εύτελεις χαρακτηρισμούς.

‘Ο 'Ιωσήφ Ναζής έγεννήθη τό έτος 1525 έξ άριστοκρατικής οικογενείας Πορτογάλων Έβραίων προελθόντων έξ 'Ισπανίας. Άνήκεν είς οικογένειαν έκ τών καλουμένων «Μαρράνων» δηλαδή Έβραίων κατ' έπιφάνειαν καί παρά τήν θέλησιν των άσπασθέντων τόν χριστιανισμόν διά νά σώσουν τήν ζωήν των από τήν ιεράν έξέτασιν της 'Ισπανίας.

Οι Ναζή έγκατασταθέντες έν Πορτογαλία, έπεδόθησαν είς τραπεζιτικές εργασίας καταστάντες οι μεγαλύτεροι τραπεζίται της έποχής των μέ έδραν τήν Λισσαβώνα καί ύποκαταστήματα είς τήν Φλάνδραν καί τήν Γαλλίαν.

Έπικειμένου του διωγμού των Έβραίων της Πορτογαλίας, ό νεαρός 'Ιωσήφ υπό τό πορτογαλικόν πλαστώνυμον Δόν Ζουάν Μικέζ (Joao Miquès) κατέφυγε μέ τόν θεϊον του Δίογο είς Άμβέρσαν όπου συνέστησαν τραπεζιτικών οίκον έχοντα είς πολλά μέρη της Εύρώπης διακλαδώσεις.

Έκεί ό 'Ιωσήφ έσχετίσθη μέ τήν άνωτέραν κοινωνίαν καί προσείλκυσε τήν εύνοϊαν της Άντιβασιλείσης των Κάτω Χωρών της Μαρίας άδελφής του αυτοκράτορος της Γερμανίας Καρόλου του Ε'.

Μετ' ου πολύ δέ έγκατεστάθη είς Άμβέρσαν καί ή πλουσιωτάτη θεία του Δόνα Γράτσια μετά της θυγατρός της Ρεύνας υπό τό Μαρρανικόν όνομα Βεατρίκη Δέ Λούνα.

“Αμα έδημοσιεύθη τό από 14 Αύγούστου 1532 έν Φλάνδρα κατά τών Έβραίων διάταγμα καί ήρξατο ό διωγμός τούτων, άνεχώρησαν εκείθεν μέ τήν πρόθεσιν νά καταφύγουν είς Τουρκίαν. Έφθασαν είς Βενετίαν ότε ή Δημοκρατία διέταξε τήν έξορίαν όλων τών Μαρράνων. Οι Ναζή μή κατορθώσαντες νά φύγουν, παρέμειναν εκεί ανακρίπτοντες τήν καταγωγήν των. Μετ' όλίγον όμως ή Γράτσια άνακαλύπτεται ως ψευδής Χριστιανή, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται καί ή περιουσία της δημεύεται υπό της Ένετικής Δημοκρατίας.

Μετά πολλές περιπετείας, τή ένεργώ έπεμβάσει του Σουλτάνου Σουλεϊμάν Β' πεισθέντες παρά του ιατρού του Μωυσή Άμόν περί του οικονομικού συμφέροντος τό όποιον είχε νά προσελκύσει είς τήν Χώραν του τήν οικογένειαν Ναζή καί άλλας σημανούσας Έβραϊκάς οικογενείας, ή Γράτσια μετά διετή φυλάκισιν άποφυλακίζεται καί τής έπιστρέφεται ή δημευθείσα περιουσία της. Μεταβαίνει άμέσως είς τήν Κωνσταντινούπολιν όπου έπανεληθούσα είς τήν θρησκείαν των πατέρων της έλαβε τό πραγματικόν της όνομα Γράτσια Ναζή. Είς τήν Κωνσταντινούπολιν ή Γράτσια άναπτύσσει άξιοθαύμαστον φιλανθρωπικήν δρᾶσιν ώστε, ως αναφέρουν οι ιστορικοί, οι Έβραίοι διέχυσαν άπ' αυτής ένα κύμα θαυμασμού καί αγάπης. ‘Ο Μωυσής Άλμοζίνο ό περιφανής Ραββίνος της Θεσσαλονίκης τήν άπεκάλεσε «ένδοxon στέμμα τών έξόχων γυναικών». Κατά δέ τήν Έβραϊκήν άνθολογίαν καμία γυναίκα είς τήν έβραϊκήν ιστορίαν δέν έτιμήθη μέ τόσην εύλάβειαν καί μέ τόσην στοργήν, καμία είς τήν Έβραϊκήν ιστορίαν δέν φαίνεται νά της ήξιζε περισσότερον.

‘Ο 'Ιωσήφ Ναζής από τήν 'Ιταλίαν μετέβη είς Γαλλίαν όπου ίδρυσε σημαντικώτατον τραπεζιτικόν οίκον είς Λυών καί μεταξύ άλλων απέβη δανειστής μεγάλων ποσών είς τό Γαλλικόν στέμμα. Περιήλθεν άκολούθως τās κυ-

ριωτέρας Εύρωπαϊκάς πρωτευούσας καί τέλος μετέβη εἰς τὴν Βενετίαν ἵνα συμφωνήσῃ μετὰ τῆς Γερουσίας τὸν ἀποικισμόν τῶν ἐκ τῆς Ἰσπανίας διωκομένων ὁμοφύλων του εἰς μίαν τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὴν Δημοκρατίαν νήσων ἄλλ' ἀποτυχὼν τοῦτο κατὰ τὰς γενομένας διαπραγματεύσεις ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν (1553) μετὰ συστατικῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἐν Ρώμῃ πρέσβεως τῆς Γαλλίας Δελανσάκ. (Voyage en Turquie J. Chesneau).

Ἐκεῖ εὗρε τὴν θείαν τοῦ Γράτσια ἡ ὁποία τὸν περιποιήθη, ἐπανήλθε εἰς τὸν Ἑβραϊσμόν, μετέλλαξε τὸ Μαρρανικὸν ψευδώνυμον Δὸν Ζουάν Μικέζ εἰς τὸ πραγματικὸν τοῦ ὀνομα Ἰωσήφ Ναζῆς καὶ ἐνυμφεύθη τὴν ὥραιαν καὶ πλουσίαν ἐξαδέλφην του Ρεῖνα θυγατέρα τῆς Γράτσιας.

Ὁ χρονικογράφος τῶν Ἑβραϊκῶν γραμμάτων Ἑμμα-νουήλ Ἀβοάβ ἐξιστορῶν τὰ μεταξὺ τῶν 1537-1564 συμβάντα γράφει: «ἐπὶ τοῦ Δουκὸς τῆς Τοσκάνης, τοῦ Μεγάλου Κόσμου, τὸ ἡμέτερον Ἔθνος ἀπήλαυσε τῆς ἐλευθεριότητος γενναιοδωρῶν γυναικὸς, τῆς περιφανοῦς Δόνας Γράτσια Ναζῆ, περὶ τῶν ἐξαισιῶν ἀρετῶν καὶ τῶν εὐγενῶν τῆς ὁποίας πράξεων δύναται τις νὰ γράψῃ βιβλία. Δὲν ἠθέλησε νὰ παραχωρήσῃ τὴν περιφανὴ καὶ μονογενὴ τῆς θυγατέρα εἰς πλουσιωτάτους κόμητας καὶ μαρκησίους ἄλλοεθνείς, οἵτινες ἐπανελημμένως τὴν ἐζήτησαν. Ὁ Κύριος τῆς ἔδωκε γαμβρόν, τὸν ἴδιον τῆς ἀνεψιῶν τὸν ἐνδοξότατον καὶ ἀθανάτου μνήμης σενιόρ Δὸν Ἰωσήφ Ναζῆ, ἀξιώτατον Δούκα τῆς Νάξου, στέμμα ἐντιμότατον τῶν Πορτογάλων Ἑβραίων».

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Ναζῆ διὰ τοῦ ἐκτάκτου ἐπιχειρηματικοῦ του πνεύματος ἠύξησε ἀκόμη περισσότερο τὰ πλοῦτή. Ἦτο ὁ Ρότσιλδ τῆς ἐποχῆς του. Οἱ ξένοι πρεσβεύται πολλάκις ἐζήτησαν τὴν μεσολάβησίν του ἐπὶ σπουδαίων υποθέσεων τῶν παρὰ τῷ Σουλτάνῳ. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Μαξιμιλιανὸς ὁ Β' ἐπιζητήσας νὰ συνάψῃ εἰρήνην μετὰ τὴν Τουρκίαν ἀπετάθη εἰς τὸν Ναζῆ. Τὸ 1571 ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ ἀπηύθυνε ἰδιόγραφον ἐπιστολήν. Εὐρίσκετο ἐπίσης εἰς φιλικὰς σχέσεις μετὰ τὸν Βασιλεῖα Σιγισμόνδον Αὐγουστον τῆς Πολωνίας εἰς τὸν ὁποῖον ἐδάνεισε μέγα ποσόν. Ἡ Βενετία, αἱ Κάτω Χῶραι ἐζήτησαν τὴν συμμαχίαν του. Ἀπέναντι τῶν μεγάλων πρὸς αὐτὸν ὀφειλῶν τοῦ Γαλλικοῦ στέμματος ἐπέτυχε

παρὰ τοῦ Σουλτάνου τὴν κατάσχεσιν Γαλλικῶν πλοίων τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀγκυροβολημένα εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἡ κατάσχεσις ἦρθη ἅμα τῇ ἀποπληρωμῇ τοῦ πρὸς τὸν Ναζῆ χρέους.

Ὁ Ναζῆς ἀποτυχὼν ὅπως εἶπομεν ἀνωτέρω εἰς τὰς προσπάθειάς του διὰ τὴν παραχώρησιν Ἑνετικῆς τινὸς νήσου πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἐξ Ἰσπανίας διωκομένων ὁμοφύλων του ἐπωφελήθη τῆς εὐνοίας τὴν ὁποίαν ἀπελάμβανε παρὰ τοῦ Σουλτάνου διὰ νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν μεγαλουργὸν σχέδιον. Ἐπέτυχεν περὶ τὸ ἔτος 1555 νὰ τοῦ παραχωρηθῇ παρὰ τοῦ Σουλτεῖμάν ἡ πόλις Τιβερίας καὶ ἄλλα ἐπτὰ χωρία εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς πρὸς ἱδρυσιν Ἑβραϊκῆς Ἑστίας. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ αὐτοῦ ὁ Ναζῆς ἐστειλε εἰς τὴν Τιβεριάδα μετὰ χρημάτων καὶ Αὐτοκρατορικῶν Φιρμάνιον τὸν Ἰωσήφ Ἴβν Ἀδρέτ, ἀνοικοδόμησε αὐτὴν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς καὶ εἰσήγαγε εἰς τὴν Παλαιστίνην τὴν καλλιέργειαν τῆς μετὰξης. Ἀπέστειλε ἐπίσης καὶ ἐγκύκλιον εἰς τοὺς ἐν διασπορᾷ Ἑβραίους προσκαλὼν αὐτοὺς εἰς Παλαιστίνην.

Διὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ σχεδίου τοῦτοῦ τοῦ Ναζῆ οἱ ἱστορικοὶ ἀναφέρουν διαφόρους λόγους. Ἄλλοι τὴν ἀποδίδουν εἰς ἑλλειψιν καταλλήλου διοργανώσεως, ἄλλοι εἰς τὰς συγκοινωνιακὰς δυσχερείας διότι οἱ πρῶτοι μετανάσται ἀπὸ Πέζαρον τῆς Ἰταλίας ἡχμαλωτίσθησαν καθ' ὁδὸν ὑπὸ πειρατῶν καὶ τοῦ ἐπέφερεν ἀπογοήτευσιν, ἄλλοι εἰς ὑπονομευτικὰς ἐνεργείας τῆς Γαλλικῆς διπλωματίας φρονούσης ὅτι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τοῦ τούτου ὁ Ναζῆς ἐπέμενε ἀπαιτῶν τὴν πληρωμὴν τῶν εἰς αὐτὸν ὀφειλομένων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας σημαντικῶν ποσῶν.

(Le dit Micques a eu permission du G. S. confirmée du Sultan Sélim et de son fils Sultan Murat, de pouvoir bastir une ville au dessous de Saphet sur le rivage du Lac de Tybériade, en laquelle ne pourront habiter autres que Juifs, et de fait proposé pour ce renouveau commencer son chef-d'oeuvre par là, dessaignant, ainsi que l'on juge, de se faire roy des Juifs. Voilà pourquoi si instamment il demande argent de France. E. Charrière. Négotiations de la France dans le Levant. Constantinople 13 Septembre 1563).

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σουλτάνου Σουλτεῖμάν καὶ τὴν

Φανταστικό Προσκύνημα

Σήμερα, ἡ ἐπιθυμία μου αὐτὴ συνδέεται ἄρρηκτα καὶ μὲ μίαν ἄλλην. Νὰ γνωρίσω τὸ Ἰσραήλ! Νὰ ἀναζητήσω καὶ ν' ἀποθαυμάσω τίς πηγές τῆς κοσμογονικῆς δύναμης πού ἐμπνέει καὶ ἐμψυχώνει καὶ χαλυβδώνει τὸν πανάρχαιο Λαὸ τοῦ νέου αὐτοῦ, ἐκπληκτικοῦ σέ δύναμη καὶ ζωτικότητα καὶ γενναιότητα Κράτους! Νὰ ποτισθῶ μὲ τὰ νάματα τῆς σοφίας, τῆς στωικότητος πού τὸ γαλουχοῦν. Καί, κυρίως, ν' ἀποτίσω φόρο θαυμασμοῦ πρὸς τὸ Λαὸ τοῦ.

Πρὸς τὸν μαρτυρικὸ καὶ πλάνητα αὐτὸν Λαὸ πού, ἀφοῦ διασκορπίστηκε καὶ ὑπέφερε, καὶ ὅμως ἐπέζησε, ἐπὶ χιλιάδες χρόνια, κινδύνευσε νὰ ἐξαφανισθῇ ἐξ αἰτίας τοῦ σαδισμού ἐνὸς ἀνθρωπομόρφου τέρατος. Τὸν ἀξιοθαύμαστο αὐτὸν Λαὸ πού, ἀφοῦ μαρτύρησε κυριολεκτικὰ, ἀξιώθηκε, ἐπὶ τέλους νὰ γυρίσῃ, νὰ ἐγκατασταθῇ καὶ νὰ γίνῃ Κράτος στὴ Γῆ τῶν Πατέρων του! Καὶ πού, μέσα σὲ λίγα χρόνια, χάρις στὴν ἐργατικότητα, τὴν πίστη, τὴν ἐμμονή, τὴν πειθαρχία, τὸν τετραγωνισμένο προγραμματισμὸ πέτυχε τὸ πολὺπλευρο θαῦμα πού παρουσιάζει σήμερα! Κι αὐτὸ, ὅταν εἶχε ν' ἀντιπαλαίσῃ μετὰ τὴ φοβερὴ ἔρση, τὸν Σιμῶν, τὴ λειψυδρία, τὸν φλογερὸ, ἀνελέητο Ἥλιο καί, κυρίως, τὸν πατρογονικὸ φανατισμὸ διακοσίων ἑκατομμυρίων Ἀράβων!

Νὰ βρεθῶ, λοιπόν, στὸ Ἰσραήλ. Νὰ τριγυρίσω στίς πόλεις καὶ τὰ χωριά του. Ν' ἀποθαυμάσω τὴν ὁργάνωσιν, τὴν ἀλματώδη ἐξέλιξιν, τὴν πειθαρχημένη, ἀκούραστη καὶ τυφλὰ ἀφοσιωμένη στὴν ἐθνικὴ ὑπόθεσιν κοινῶν

του. Νὰ γνωρίσω καὶ νὰ συναγελασθῶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους του. Μὲ τοὺς πολυάσχολους ἀνθρώπους τῶν πόλεων του καὶ μὲ τοὺς ἀπλοϊκοὺς, κακοπαθισμένους ἀνθρώπους τῶν Κιμπούς, πού ἐργάζονται σκληρὰ γιὰ ν' ἀξιοποιήσουν τὴν ἀχάριστν, ἀμώδην γῆ τους, κρατώντας, ὑπομάσχαλα τὸ τουφέκι!

Μὰ πρὶν ἀπ' ὅλα καὶ πάνω ἀπ' ὅλα νὰ γνωρίσω τὰ ΝΕΙΑ-ΤΑ του. Τὰ σιταρόχρωμα, γεροδεμένα καὶ ψυχικὰ χαλυβδωμένα παιδιὰ καὶ κορίτσια του, πού σὰν ἐργάτες, σὰν ἀγρότες, σὰν ὑπάλληλοι, σὰν ἐπαγγελματίες, σὰν ἐπιστήμονες καί, κυρίως σὰν στρατιῶτες, ἀποτελοῦν ἕνα ἀκλόνητο βάθρο, πάνω στὸ ὁποῖο στηρίζεται μὲ ἐμπιστοσύνη ἀπόλυτη τὸ Ἰσραήλ καὶ δημιουργεῖ.

Νὰ καμαρώσω, λοιπόν, αὐτὰ τὰ φλογισμένα ἀδάμαστα καὶ προοδευτικὰ νεῖδα, νὰ τοὺς ἐκφράσω τὸν ἀπέραντο θαυμασμό μου καὶ νὰ τοὺς πῶ, πῶς ἐμεῖς, ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, καὶ ἰδιαίτερα στὴν Ἠπειρὸ, πού εἴχαμε παιδικούς φίλους, συμμαθητὰς, συμπολεμιστὰς Ἰσραηλίτας, ὅπως τότε, τὴν ἀποφράδα ἐποχὴ τῶν διωγμῶν τους ἀπὸ τοὺς Ναζί, συμπαρασταθήκαμε στὴ φοβερή, αἱματοποτισμένη περιπέτειά τους, πονέσαμε μαζὶ τους, ἀγωνιστήκαμε γιὰ τὴ σωτηρία τους, σπαράξαμε γιὰ τὸ χαμὸ τους, ἔτσι καὶ σήμερα, πιστοὶ στὰ αἰσθήματά μας, καμαρώνουμε καὶ χειροκροτοῦμε τὴν ἀνέλιξιν τῆς μεγάλης φιλίας Πατρίδας τους!

Α. ΛΥΚΟΣ

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ χρονογράφημά του τῆς συλλογῆς «Δικαιώσεις τοῦ Ἠρώδου» Ἰωάννινα 1983).

διαδοχὴν αὐτοῦ παρὰ τοῦ Σελήμ ἡ δύναμις τοῦ Ναζή ἀπέβη παροιμιώδης. Εἶχε, λέγει ὁ Ἴω ἡφ Χάμμερ περισοτέραν ἐπιρροήν ἀπ' ὅλους τοὺς Βεζύρας. Εἰς τὸν μέγα Βεζύρην καὶ τοὺς ἄλλους Μεγιστάνας παραπονουμένους διὰ τὴν τόσῃν πρὸς τὸν Ναζήν εὐνοίαν τοῦ ὁ Σελίμ τοὺς ἐπέβαλε σιωπὴν λέγων ὅτι οὐδὲν ἕτερον ἐπραττε παρὰ νὰ συμμορφουταὶ πρὸς τὰς τελευταίας θελήσεις τοῦ πατρὸς τοῦ. Ἡ πρὸς τὸν Ναζή εὐνοία αὕτη ἐδημιούργησε τὴν φήμην ὅτι ὁ Σελίμ δὲν ἦτο υἱὸς τοῦ Σουλεϊμάν ἀλλ' Ἑβραῖος κρυφίως νηπιόθεν εἰσαχθεὶς εἰς τὸ Χαρέμιον.

(Cet aventurier était monté si haut dans la faveur de Selim II que cette intimité avait donné lieu au bruit populaire que Selim n' était pas le fils de Soliman II mais celui d' une juive introduit dans le harem des son bas-age. Charrière).

Τοῦ ἀπενεμήθη ὁ τίτλος τοῦ Βέη καὶ κατετάχθη εἰς τὴν τιμητικὴν φρουράν τοῦ Σουλτάνου.

Υπεστήριζε τοὺς λογίους διὰ τοὺς ὁποίους ὁ οἶκος τοῦ ἦτο πάντοτε ἀνοικτός, πολλοὶ δὲ Ἑβραῖοι λόγοι εἰς ἐνδείξιν τῆς εὐγνωμοσύνης των ἀφίερων εἰς αὐτόν τὰ ἔργα των.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (1566) οἱ κάτοικοι τῆς Νάξου βαρυνέντες τὴν τυραννικὴν διοίκησιν τοῦ δυνάστου τῆς νήσου των Ἰακώβου Δ' Κρίσπου ἀπέστειλαν ἀπεσταλμένους εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐζήτησαν παρὰ τῆς κυριάρχου Πύλης τὴν ἀλλαγὴν τοῦ Δουκός. Κατόπιν τῆς ὑποβολῆς τῶν παραπόνων τούτων ὁ Δοῦξ Ἰάκωβος καθρέθη τοῦ ἀξιωματός του. Οὕτω ἡ εἰς τὸ Αἰγαῖον δυναστεία τῶν Κρίσπων διαρκέσασα 200 περίπου ἔτη κατελύθη καὶ διαδόχος τῆς ἀνηγορεύθη ἐπισήμως παρὰ τοῦ Σουλτάνου ὁ Ἰωσήφ Ναζής λαβὼν τὸν τίτλον Ἰωσήφ Ναζής Θεῖα Χάριτι Δοῦξ Αἰγαίου Πελάγους κυρίαρχος τῆς Ἀνδρου κ.λπ. (Josephus Naci, dei gratia dux Aegei Pelagi, dominus Andri etc).

Κατὰ τὸν Θεόδωρον Ρεῖνάχ τὸ βασιλεῖον τοῦ Ναζή περιελάμβανε πλὴν τῆς Νάξου καὶ τὰς δώδεκα σπουδαιότερας Κυκλάδας νήσους. Ὁ Ναζής λόγῳ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀσχολιῶν του οὐδέποτε ἐπεσκέφθη τὸν βασιλεῖόν του. Ἐκυβέρνησε διὰ τοῦ τοποτηρητοῦ του Φραγκίσκου Κορονέλλου, Ἰσπανοεβραίου νομομαθοῦς, ἐκδίδων ἐκεῖθεν τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν διοίκησιν τοῦ κράτους τοῦ διατάγματα ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον. Ἐσεβάσθη τὰ

ἀρχαῖα ἔθιμα τῶν κατοίκων καὶ διετήρησε τοὺς νόμους αὐτῶν. Ὁ φόρος τὸν ὁποῖον ἐλάμβανε ἀπὸ τοὺς ὑπὸ τὸν ἦτο ἐλαφρότατος ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος ἐπλήρωνε μόνον εἰς τὸν Σουλτάνον δεκατέσσερας χιλιάδας δουκάτα ἐτησίως.

Ὁ Ναζής ἀμοιβὴν τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Κορονέλλου τοῦ παρεχώρησεν διὰ διατάγματός του γαίας ἐν Νάξῳ διὰ νὰ δείξῃ, ὡς διαλαμβάνει ἐν τῷ Διατάγματι, τὴν εὐγνωμοσύνην του εἰς τὸν ἐπιμελὴ καὶ πιστὸν ὑπὸ τὸν τοῦτον ὁ ὁποῖος ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπηρετήσας εἰς τὴν διοίκησιν ὅλων τῶν Νήσων. Τὸ διάταγμα τοῦτο ὁ Κοῦρτιος παρέλαβε ἀπὸ τινος τῶν ἐν Νάξῳ ἀπογόνων τοῦ Κορονέλλου. Ὁ Ναζής διετήρησε τὸ Βασιλεῖόν του μέχρι τοῦ θανάτου του ἦτοι ἐπὶ 13 ἔτη.

Μετά τὸν θάνατόν του — ἀπεβίωσεν ἄτεκνος — ἐξέλιπε μετ' αὐτοῦ ἡ δυναστεία του καὶ τὸ Βασιλεῖόν του προσήρτη εἰς τὴν Τουρκικὴν αὐτοκρατορίαν ἀποτελέσαν Σαντζάκιον αὐτῆς.

Πάσχωι ὑπὸ χρονίᾳ λιθιάσεως ἀπέθανεν ἡσυχῶς εἰς τὸ κτῆμα του τοῦ Μπελβεδέρε ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 2 Αὐγούστου 1579. Οἱ Ἑβραῖοι ἐκλαύσαν τὸν θάνατόν του. Ἡ χήρα του Ρεῖνα ἐπέζησεν εἴκοσι ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός τῆς ἀφιερῶσασα τὸν βίον τῆς εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν ἐβραϊκῶν γραμμάτων. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν συνέστησεν καὶ Ἑβραϊκὸν Τυπογραφεῖον εἰς τὸ ἐν Πέρα μέγαρόν της. Ἐν αὐτῷ ἐξετυπώθησαν πολλὰ Ἑβραϊκά βιβλία. Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας μνείας τὸ ὅτι ὡς μὰς πληροφορεῖ ὁ Κωνσταντῖνος Σάθας, εἰς τὸ ἐβραϊκὸν αὐτὸ τυπογραφεῖον ὑπῆρχον καὶ ἑλληνικὰ στοιχεῖα. Ἐξετυπώθησαν συνεπῶς εἰς τοῦτο καὶ ἑλληνικὰ συγγράμματα, ἀπόδειξις τῆς ἀγάπης τὴν ὅποιαν εἶχον πάντοτε οἱ Ἑβραῖοι πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα.

Ὁ Ἰωσήφ Ναζής ὑπῆρξε ἀναμφιβόλως μία ἐπιφανὲς στάτη προσωπικότης τοῦ αἰῶνος του. Εὐηργέτησε μεγάλως τὴν χειμαζομένην ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του φυλὴν του, διέθεσε πρὸς ἀνακούφισιν τῆς τὴν ἀπέραντον ἐπιρροήν του, ἐνεπνεύσθη καὶ ἔθεσε εἰς πρᾶξιν τὸ μεγαλεπήβολον σχέδιον τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν καταδικωμένων ὁμοφύλων του καὶ ἐπανιδρύσεως τῆς Ἑβραϊκῆς Ἑστίας.

(Κείμενο ὁμιλίας τοῦ πού ἐγίνε στὴ Στὰ «Μπενέ - Μπερίθ» στίς 12.1.1959. Περὶ τοῦ Ἰωσήφ Ναζή ἔχει δημοσιευθεῖ ἀρθρο τοῦ Ι.Μ. Χατζηφωτῆ στὰ «Χρονικά», τεύχος 23 - Νοέμβριος 1979).

Ἡ Οὐνέσκο υἱοθέτησε ἀπόφαση γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τοῦ ἔτους Μαϊμονίδη

Τὸ Ἐκτελεστικὸ Συμβούλιο τῆς Οὐνέσκο ἀποδέχθηκε τὴν πρότασιν τοῦ Παγκοσμίου Ἑβραϊκοῦ Συνεδρίου (Π.Ε.Σ.), ὅπως ἡ 850ῃ ἐπετείᾳ ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Μωϋσῆ Μαϊμονίδη, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἑβραίου φιλοσόφου καὶ ἱατροῦ, ἑορτασθεῖ κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ 1985.

Ἡ πρότασις πού υἱοθετήθηκε ὁμόφωνα, ὑποβλήθηκε ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, τὴ γεννέτειρα τοῦ Μαϊμονίδη καὶ ὑποστηρίχθηκε ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, τὴν Κούβα, τὴ Βενεζουέλα, τὴν Ἰταλίαν, τὸ Μεξικὸ καὶ τὸ Πακιστάν.

Στὴν ἀπόφασιν τονίζεται ὅτι τὸ προσεχές ἔτος συμπύπτει μὲ τὴν 850ῃ ἐπετείᾳ ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Μαϊμονίδη, «τοῦ φιλοσόφου ἱατροῦ καὶ νομομαθῆ, ὁ ὁποῖος ἐδράσε στὸ σταυροδρόμι τῶν μεγάλων πολιτισμῶν τῆς ἐποχῆς του καὶ συνεισέφερε πολὺ στὸν διάλογο ἀνάμεσα στοὺς διαφόρους πολιτισμούς». Ἡ Οὐνέσκο θὰ συμμετάσχει «στὸν ἑορτασμὸ αὐτῆς τῆς ἐπετείου καὶ στίς ἐκδηλώσεις πού θὰ διοργανωθοῦν ἀπὸ τῆς ἐνδιαφερόμενες κυβερνήσεις καὶ μὴ κυβερνητικούς ὁργανισμούς».

Τὸ Π.Ε.Σ., πού ἀποτελεῖ συμβουλευτικὸ μέλος τῆς Οὐ-

νέσκο, εἶχε προτείνει τὴ συμμετοχὴ τῆς Οὐνέσκο στίς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ Μαϊμονίδη κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς 22ης Γενικῆς Διασκέψεως, Ὀκτώβριον 1983, ὅταν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Π.Ε.Σ. καθηγητῆς Ζάν Χάλπεριν, ἐξέφρασε τὴν ἀποψὴ ὅτι οἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἐπετείου αὐτῆς θὰ μπορούσαν νὰ προαγάγουν κάποιον Ἰουδαϊο-Μουσουλμανικὸ πολιτιστικὸν διάλογο.

Ὁ ἴδιος παρετήρησε ὅτι ὁ Μαϊμονίδης, πού γεννήθηκε στὴν Κόρδοβα τὸ 1135 καὶ πέθανε στὸ Κάιρο τὸ 1204, συνεισέφερε ἀποφασιστικὰ σὲ ἕναν διάλογο τῶν πολιτισμῶν καὶ τὴ συνάντησιν ἀνάμεσα στὴν Ἰουδαϊκὴ, Ἀραβικὴ, Ἑλληνικὴ καὶ Χριστιανικὴ σκέψιν.

Υἱοθετώντας τὴν ἀπόφασιν, τὸ Ἐκτελεστικὸ Συμβούλιο τῆς Οὐνέσκο παρετήρησε «ὅτι ἡ συνεχιζόμενη προσπάθεια γιὰ εἰρήνην καὶ διεθνή κατανόησιν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἕναν ἐνεργὸν διάλογο μεταξὺ τῶν διαφόρων πολιτισμῶν, ἀφοῦ ὅλοι οἱ πολιτισμοὶ ἀποτελοῦν τμῆμα μιᾶς κοινῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς».

(«Νέα τοῦ Π.Ε.Σ.» — 24.10.1984)

ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΠΕΤΑΙΝ — ΕΖΡΑ ΠΑΟΥΝΤ

Ο Στρατάρχης Πεταίν στο σιδηροδρομικό βαγόνι - επιτελείο από το οποίο διήμυθε νικηφόρα τις επιχειρήσεις του Γαλλικού Στρατού.

Ο διάσημος Άμερικανός ποιητής δεν δικάστηκε ποτέ. Τον έκλεισαν στο νοσοκομείο της Αγίας Έλισάβετ για δώδεκα χρόνια.

Αντισημίτες για να καλύψουν την προδοσία

Οπως αναφέρουν στα βιβλία τους που κυκλοφόρησαν πρόσφατα ο Χ. Λότμαν «Πεταίν» και ο Φ. Τόρεν «Οι ρίζες της προδοσίας», οι δύο περισσότερο αμφιλεγόμενες προσωπικότητες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ο Γάλλος στρατάρχης Πεταίν, Αρχηγός του Κράτους των «Κουίσιγκ» του Βισύ, κι ο Άμερικανός ποιητής Έζρα Πάουντ για να καλύψουν την προδοτική στάση τους κατέφυγαν στην εύκολη λύση: τον αντισημιτισμό.

Σύμφωνα με τα όσα έγραψε το περιοδικό «Ιστορία» (Ιούνιος 1984), σε άρθρο του κ. Rickwick;

Ο στρατάρχης Πεταίν

Μόλις σχηματίζεται η κυβέρνηση του Βισύ, αρχίζει να γράφεται η χειρότερη σελίδα της: Μιά αντισημιτική νομοθεσία. Αφαιρείται η γαλλική υπηκοότητα από τους Έβραίους και τους απαγορεύεται να ασκούν ελεύθερα επαγγέλματα. Η Γαλλία αποκτά στρατόπεδα συγκεντρώσεως για Έβραίους. Στους Έβραίους και στους μασόνους αποδίδουν τα μαζικά μέσα ενημερώσεως τους λόγους της ήττας. Τα βιβλιοπωλεία γεμίζουν αντισημιτικά φυλλάδια.

Όπως πολλοί Γάλλοι του καιρού του, ο Πεταίν ούτε αντισημίτης είναι, ούτε αντι-αντισημίτης. Στους φίλους του είχε εκμυστηρευθεί πως πάντα πίστευε στην αθωότητα του Ντρέιφους, αλλά προείχε η ανάγκη να σωθεί η τιμή και η αξιοπρέπεια του στρατεύματος. Διάβαζε τους σκληρότερους αντισημιτικούς λιβελλούς και την ίδια στιγμή οι καλύτεροι φίλοι του ήταν Έβραίοι.

Όταν έφτασαν στ' αυτιά του τα παράπονα των καταδικωμένων, γράφει στο Ημερολόγιό του: «Προτιμώ ν' ασχοληθώ με τους δικούς μας κρατούμενους». Ο χειρότερος σύμβουλός του ήταν ο προσωπικός του γιατρός Μπερνάρ Μενετρέλ, φανατικός αντισημίτης. Όταν, όμως, το καλοκαίρι του 1942 οι Γάλλοι χωφοφύλακες συλλαμβάνουν στο Παρίσι όλους τους αλλοδαπούς Έβραίους και τους στέλνουν να πεθάνουν στο Λάγκερ, ο Πεταίν εξεγείρεται. «Είναι άπανθρωπο. Είναι Γάλλοι όπως όλοι οι άλλοι».

Ο Έζρα Πάουντ

Οταν μετά το τέλος του πολέμου το ιατρικό συμβούλιο του Άμερικανικού νοσοκομείου Ουίνφρεντ Όβερχόλτσερ εξέτασε τον Πάουντ για να αποφανθεί αν ο ποιητής αντιλαμβάνονταν τα εγκλήματα κατά της πατρίδας του ή ήταν άτομο με διαταραγμένη προσωπικότητα, ο Πάουντ, 60 ετών υπερασπίστηκε με νεανικό σφρίγος τις πράξεις του. Κατ' αυτόν όλοι — ο Πρόε-

δρος Ρούζβελτ, ο Άγγλος πρωθυπουργός και οι άνθρωποι του πνεύματος — ήταν όργανα της πλουτοκρατίας, με επικεφαλής τους Έβραίους.

Ο Πάουντ έμεινε δώδεκα χρόνια, μέχρι το 1958 στο περίφημο νοσοκομείο της Αγίας Ελένης στην Ουάσιγκτον γιατί δήθεν ήταν τρελλός ενώ στην πραγματικότητα οι Αμερικανοί δεν

1945: Ο Πάουντ με τους δύο αστυνομικούς που τον μετέφεραν στις Ηνωμένες Πολιτείες για να δικάσει.

ήθελαν να άμαυρώσουν τη φήμη του επειδή υποστήριζε το φασισμό.

Ο Τόρεν σημειώνει στο βιβλίο του πως σ' αυτά τα δώδεκα χρόνια δεν έλειψαν από τον Πάουντ τα δείγματα αντισημιτισμού. Ο Πάουντ στάθηκε σκληρός ακόμη και σέ δύο από τους γιατρούς που τον έσωσαν μόνο και μόνο επειδή ήταν Έβραίοι!

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Νίκου Σταθάκη: Φλόγα και Μνήμες

Στο νέο βιβλίο του γνωστού πιά συγγραφέα κ. Ν. Σταθάκη περιλαμβάνονται, εκτός από τα άλλα, γεγονότα που ενδιαφέρουν ιδιαίτερα τον έβραϊσμό της Ελλάδας και γενικότερα τον έβραϊσμό της Διασποράς. Ο συγγραφέας και σ' αυτό του τό βιβλίο προσπαθεί να μεταφέρει το μήνυμα για τις κοινές τύχες των λαών της Ελλάδας και του Ισραήλ.

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ: “Ένα έθνικό καί πανανθρώπινο σύμβολο

Συνέχεια από τη σελ. 2

χρησιμοποιήθηκαν για τή διάστρωση διαδρόμων σέ στρατιωτικούς καταυλισμούς.

Συναγωγές καί Έβραϊκές θρησκευτικές σχολές στήν Παλιά Πόλη καταστράφηκαν.

Κατά τή διάρκεια τής ίδιας περιόδου, ή έλευθερία τών Χριστιανικών κοινοτήτων στήν Έρουσαλήμ περιορίσθηκαν σταδιακά μέ νομοθετικά μέτρα. Τό 1965 τό

Κοινοβούλιο τής Έορδανίας κατήργησε τό δικαίωμα τών Χριστιανών για τήν απόκτηση γής καί τήν ανέγερση νέων Έκκλησιών. Τά

Χριστιανικά σχολεία υποχρεώθηκαν νά άργούν τήν Παρασκευή, (Σάββατο τών Μουσουλμάνων) καί νά διαθέτουν έξίσου χρόνο για τή μελέτη του Κορανίου καί τής Αγίας Γραφής.

Στίς 5 Έουνίου 1967, παρά τίς άμεσες Έισραηλινές έκκλησίες προς τόν βασιλιά Χουσεΐν νά μήν καταστεί ή πόλις πεδίο μάχης, ή Έορδανία έπετέθη κατά τής Έερουσαλήμ, σέ μία προσπάθεια νά καταλάβει τό Δυτικό τμήμα. Έντός όλίγων ήμερών ή Έισραηλινή κυβέρνηση ψήφισε τό νόμο για τήν Προστασία τών Αγίων Χώρων, διασφαλίζοντας τήν έλεύθερη διάβαση προς τά ιερά μνημεία για τούς πιστούς όλων τών δογμάτων, έλευθερία τής λατρείας, απόδοση τής διοικήσεως τών ίδρυμάτων τους σέ κάθε

θρησκευτική κοινότητα καί τόν ποινικό κολασμό για καταπάτηση ή βεβήλωση οίουδήποτε θρησκευτικού χώρου.

Ταυτόχρονα, τό Έισραηλινό κοινοβούλιο επέκτεινε τή δικαιοδοσία τής Έισραηλινής νομοθεσίας σ' όλα τά τμήματα τής Έερουσαλήμ, καθιστώντας αυτή ένοποιημένη πόλη. Έο νόμος για τήν Έερουσαλήμ του 1980 έπανεβεβαίωσε άπλώς αυτή τήν κατάσταση.

Τό Έισραήλ έχει αναλάβει ένα τεράστιο πρόγραμμα ανακαινίσεως τής Παλιάς Πόλεως. Τό άποχετευτικό σύστημα καί τά συστήματα παροχής ήλεκτρισμού καί τηλεφώνων έπισκευάσθηκαν καί επέκτάθηκαν. Έο δήμαρχος τής Έερουσαλήμ κ. Τέντυ Κόλλεκ έγκαθίδρυσε τή Διεθνή Έπιτροπή τής Έερουσαλήμ, αποτελούμενη από έπιστήμονες, αρχιτέκτονες, πολεοδόμους όλων τών θρησκευμάτων καί προερχομένων από όλο τόν κόσμο, ως συμβουλευτικό όργανο τών δημαρχιακών άρχών καί για τήν επίβλεψη τών σχεδίων αναπλάσεως τής πόλεως.

Αδιαίρετη, όπως πάντοτε, θά παραμείνει, ή Έερουσαλήμ δύναται νά εκπληρώσει τήν προφητεία πού άπορρέει από τήν ίδια τήν όνομασία της καί νά καταστεί **Πόλη τής Ειρήνης.**

עץ חיים היא

Δένδρον ζωῆς εἶναι ἡ Τορά...
(Παροιμ. 3:18)